

Є. Михайлюк,
к.фарм.н., асистент кафедри фармакогнозії, фармацевтичної хімії та технології ліків ФПО
Запорізького державного медичного університету
науковий керівник - І. Білай,
д.мед.н., професор, завідувач кафедри клінічної фармації, фармакотерапії та УЕФ
Запорізького державного медичного університету,
м. Запоріжжя
e-mail: belay_im@mail.ru

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА ПІД ЧАС ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРОВІЗОРІВ

Дистанційна освіта у вигляді онлайн курсів – це є форма навчання, що активно розвивається. За даними міністерства освіти України, зараз в світі можна нарахувати більше шести мільйонів студентів, які навчаються дистанційно, а ще вісім років тому, в 2005 році, їх було вдвічі менше.

Новітні інформаційні технології все більше входять в наше життя та допомагають економити час, як в побуті, так і на роботі. Викладання клінічної фармації в інтернатурі у провізорів вимагає постійного вдосконалення освітнього процесу.

Дистанційна освіта в Україні розвивається вже близько десяти років. Багато питань ще не вирішено, система потребує модернізації, але така форма широко практикується по всій країні.

За основу системи взяті європейські стандарти навчання, вироблені в рамках Європейської кредитно-трансферної системи. З кожним роком всі проблемні моменти, які виникають при практичному її застосуванні, вирішуються, і виконуються заходи, щодо запобігання їх появи в майбутньому. Пророблена серйозна робота по впровадженню в дистанційну освіту навчальних методик і технологій, досвідченим шляхом перевірених у європейських вузах.

Система дистанційного навчання на даний момент цілком може надати знання, необхідні провізору для підвищення його професійних навичок, так само, як і на будь-якій іншій стандартній формі навчання.

Головне, що потрібно для отримання дистанційної освіти в Україні – наявність комп'ютера та доступу до інтернету. Навчання проходить в режимі онлайн за допомогою телекомунікаційних систем. Це дозволяє знаходитися на будь-якому віддаленні від навчального закладу. Матеріали, що надаються, необхідно вивчати самостійно, однак у провізора завжди є можливість звернутися до викладача-консультанта. Відсутність постійного контролю може занадто розслабляти, тому потрібно пам'ятати про свої цілі.

Реформування сучасної освіти з постійним збільшенням долі годин, які відводяться на самостійну роботу провізорів, змушує звернути увагу на оптимізацію проведення цього виду навчання. Провізор є дипломований спеціаліст та його освіта повинна бути направлена на вдосконалення його професійних навичок.

Сучасні інформаційні технології все більше входять в наше життя та допомагають економити час, як в побуті, так і на роботі. Викладання клінічної фармації на факультеті післядипломної освіти кваліфікації провізорів вимагає постійного вдосконалення освітнього процесу. Не обходить стороною модернізація і освітній процес. В статті наведені дані щодо організації навчального процесу з клінічної фармації за допомогою дистанційних технологій на факультеті післядипломної освіти.

Сучасні інформаційні технології дають змогу тісно взаємодіяти викладачу з курсантом на відстані, а провізору дає змогу вдосконалювати свої знання не відриваючись від робочого процесу в комфортній обстановці.

Зараз є можливість контролю активності провізора в навчальному процесі, виконання ситуаційних та практичних завдань, тестів та підготовку до заліку. Навіть залік можливо проводити у вигляді дистанційної форми, хоча ми вважаємо, що заключний контроль знань фахівця повинен проходити в особистій співбесіді з викладачем. Провізор отримує можливість користуватися електронними ресурсами кафедр для отримання теоретичних знань. У програмі дистанційного курсу провізор отримує оцінки за відповідний розділ або тему та має можливість проконсультуватися з викладачем на форумі. Дистанційне навчання допомагає контактувати та спілкуватися з викладачем, а сам процес навчання мають можливість постійно контролювати тьютори (викладачі).

Навчальний заклад має можливість надати провізорам-інтернам методичні та навчальні матеріали через мережу інтернет використовуючи існуючі платформи (moodle® або edx). Також викладачі можуть надавати відео чи аудіо записи лекцій, можуть проводити дистанційні консультації чи вебінари. Треба відмітити, що використання вищим навчальним закладом спеціальних програм для дистанційної освіти дозволяють проводити дистанційний контроль засвоєння знань інтернів у вигляді тестів, ситуаційних задач або підготовки докладів чи рефератів.

У теперішній час важливим і актуальним є здійснення постійного навчання та вдосконалення практичних навичок спеціаліста, не відриваючись від професійної діяльності та робочого процесу. Це дає змогу інтернам приїжджати в вищий навчальний заклад для проходження очної частини інтернатури вже з певним багажем знань та навичок.

У вік інформаційних технологій перед закладами освіти розкривається велика кількість інструментів для забезпечення проведення освіти у вигляді дистанційної форми навчання.

Сучасні інформаційні технології спрощують освітній процес на післядипломному етапі навчання, починаючи з оформлення документів на проходження курсів підвищення кваліфікації та закінчуючи проведенням занять та консультацій з викладачем.

Дистанційна освіта має певні переваги перед заочною формою навчання, в якій оцінка знань матеріалу та практичних навичок відбувається під час сесії, в свою чергу дистанційні курси дозволяють забезпечувати контроль знань після кожної теми або розділу відповідно до програми курсу. Основною перевагою дистанційної освіти є те, що викладач має можливість постійно контактувати з курсантом, що забезпечує контроль навчання, консультації і допомагає підходити до іспитів з сформованим багажем знань.

Для слухачів курсів підвищення кваліфікації це розкриває великі можливості у вигляді здійснення освіти не відриваючись від роботи та сім'ї, не змушуючи себе до переїзду у інше місто. Курсант має можливість ознайомитись з методичним та лекційним матеріалом, дистанційно отримати завдання для самостійної роботи та практичного виконання для підготовки до складання заліку, отримати консультацію викладача on-line чи у вигляді електронної переписки. Можливість розібратися з викладачем конкретну проблему, яка може виникати під час професійної діяльності.

Сучасний підхід до розробки програми самостійної роботи з клінічної фармації перед викладачем ставить наступні завдання: створення актуальних завдань для провізорів та методи контролю. Під час розробки завдань для кожної теми повинен використовуватися особливий підхід. Він має базуватися на моделюванні конкретної проблеми перед провізором, яка може з'явитися перед провізором під час професійної діяльності, яку він має самостійно вирішити. Особливу увагу слід приділити методам контролю виконання самостійної роботи, в залежності від виду завдань та способу їх вирішення.

Як пропозиції щодо оптимізації курсів удосконалення провізорів-курсантів хотілося відзначити наступне: встановити облікову базу дистанційних курсів: кількість годин, яким чином проводити лекції, практичні й семінарські заняття, розробити робочі програми; переробити екзаменаційні тести за програмою «Ратос 2.0», які застаріли й потребують

повного оновлення; розробити навчально-методичні і навчальні посібники зі всієї тематики курсів, проведених через циклову комісію з фармацевтичних дисциплін; збільшувати кількість слухачів передатестаційних і тематичних курсів за рахунок розширення географії міст; удосконалювати лекції і практичні заняття, використовуючи мультимедійну техніку; брати участь в оформленні уніфікованої програми передатестаційних циклів за фахом «Загальна фармація», «Організація і управління фармацією», «Аналітико-контрольна фармація».

Звертаючи увагу на вище перелічене, треба відмітити економію коштів, як спеціалістів, які можуть не відриватися від роботи, так і економію коштів вищого навчального закладу на навчання курсантів через скорочення аудиторних годин викладачів.

Список використаних джерел

1. *Белай И.М. Учебно-методическое пособие к практическим занятиям по клинической фармации для провизоров-курсантов по специальности «Общая фармация».* – Запорожье, 2011. – 40 с.
2. *Зіменківський А.Б. Клінічний провізор в системі охорони здоров'я / А.Б. Зіменківський, Л.Є. Зарума // Вісник фармакології і фармації.* – 2007. - №6. – с. 58-60.
3. *Бабак О. Я. Клінічна фармакологія : підручник / О. Я. Бабак, О. М. Безугла, В. І. Волков; за ред. О. Я. Бабака, О. М. Білова, І. С. Чекмана.* – К. : Медицина, 2008. – 768 с.
4. *Фармакотерапія : підручник для студентів фарм. факультетів / під ред. О. В. Крайдашенка, В. Р. Купновицької, І. М. Клища, В. Р. Лизозуба.* – Вінниця : Нова Книга, 2010. – 644 с.